

КОНТРОЛЬОВАНИЙ ЗАХИСТ ПРИ ЦД 2*

НОВИНКА

ЦД - цукровий діабет

* American Diabetes Association: Standards of Medical Care in Diabetes, 2021

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ СПЕЦІАЛІСТІВ

Регістраційне свідоцтво МОЗ України №UA/18616/01/01 від 16.03.2021.

Інформація про лікарський засіб, призначена для розповсюдження серед медичних і фармацевтичних працівників на спеціалізованих семінарах, конференціях, симпозиумах з медичної тематики.

1. Daniel J. Sansome, Cong Xie, Simon Voedfeld, Michael Horowitz, Christopher K. Rayner, Tongzhi Wu. (2020) Mechanism of glucose-lowering by metformin in type 2 diabetes: Role of bile acids. Diabetes, Obesity and Metabolism 22:2, 141-148.
2. Noura T. Shurrah, El-Shaimaa F. Arafa. (2020) Metformin: A review of its therapeutic efficacy and adverse effects. Obesity Medicine 17, 100186.
3. Інструкція з медичного застосування лікарського засобу ГЛІМЕПІРИД-КВ (GLIMEPIRIDE-KV)

КИЇВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД
Якість без компромісів!

Скринінг і ведення предіабету: роль лікарів первинної ланки та оновлення стандартів ADA 2022

Цукровий діабет (ЦД) 2 типу – хронічне і постійно прогресуюче захворювання, ефективність лікування якого значно залежить від своєчасного початку терапії. Це пов'язано з т. зв. феноменом метаболічної пам'яті. Згідно із цією теорією, гіперглікемія запускає маховик глибоких метаболічних змін на клітинному рівні, зупинити який уже через деякий час не вдається навіть за допомогою досягнення нормоглікемії. Коли ж слід розпочинати лікування ЦД 2 типу? Одразу після встановлення діагнозу? Хоча б так, але в ідеалі – ще на етапі предіабету.

Хто має виявляти та вести пацієнтів із предіабетом?

Предіабет – це термін, що використовується стосовно людей, рівні глюкози в яких не відповідають критеріям діабету, але відображають аномальний метаболізм вуглеводів.

Критерії діагностики предіабету, запропоновані Американською діабетичною асоціацією (ADA):

- рівень глюкози крові натще – 5,6-6,9 ммоль/л (порушення глікемії натще), АБО
- постпрандіальний рівень глюкози через 2 год після проведення перорального глюкозотолерантного тесту із 75 г глюкози – 7,8-11,0 ммоль/л (порушення толерантності до глюкози), АБО
- рівень глікованого гемоглобіну (HbA_{1c}) – 5,7-6,4%.

Важливо розуміти, що предіабет у клінічній практиці – це або випадкова знахідка, або (вкрай рідко) результат цілеспрямованого скринінгу в групах ризику. Проводити такий скринінг вузькі спеціалісти просто не в змозі, тому виявлення предіабету – це, безумовно, прерогатива лікарів загальної практики.

Що стосується лікування, то в економічно розвинених країнах, де система охорони здоров'я працює на принципах економічної ефективності, веденням не лише пацієнтів із предіабетом, а й більшістю хворих на ЦД 2 типу займаються лікарі первинної ланки. Зауважте, що кількість осіб із предіабетом приблизно така сама, як і хворих на ЦД 2 типу; в світовому масштабі обчислюється сотнями мільйонів. Отже, ведення осіб із предіабетом має знаходитися в зоні відповідальності лікарів загальної практики.

Що нового в рекомендаціях ADA 2022 стосовно діагностики предіабету та ЦД 2 типу?

Впродовж останнього десятиліття діабетологія розвивається досить стрімко, тому щороку ADA вносить чимало змін до своїх стандартів медичної допомоги хворим на ЦД.

Цьогорічні ключові зміни:

- урахування супутніх захворювань при визначенні терапії першої лінії;
- зміна вікового порогу для скринінгу на ЦД і предіабет у дорослих.

Донедавна ADA рекомендувала проводити скринінг на ЦД за відсутності факторів ризику із 45 років. Однак експерти зазначають, що зростає кількість людей із ЦД, у яких захворювання розвивається в молодшому віці, тому із 2022 року ADA рекомендовано проводити скринінг для всіх людей

із 35 років. У дорослих із надмірною масою тіла чи ожирінням, які мають один або декілька факторів ризику тестування на предіабет та/або ЦД 2 типу, скринінг слід проводити незалежно від віку.

Фактори ризику ЦД 2 типу згідно з рекомендаціями ADA:

- расова / етнічна приналежність високого ризику (наприклад, афроамериканці, латиноамериканці, корінні американці, американці азіатського походження, жителі тихоокеанських островів);
- анамнез серцево-судинних захворювань;
- артеріальна гіпертензія ($\geq 140/90$ мм рт. ст. або антигіпертензивне лікування);
- рівень холестерину ЛПВЩ < 35 мг/дл (0,90 ммоль/л) та/або рівень тригліцеридів > 250 мг/дл (2,82 ммоль/л);
- жінки із синдромом полікістозних яєчників;
- відсутність фізичної активності;
- інші клінічні стани, пов'язані з резистентністю до інсуліну (наприклад, тяжке ожиріння, чорний акантоз).

Якщо результати аналізів нормальні, повторний скринінг доцільно проводити із 3-річними інтервалами, а за появи симптомів або додаткових факторів ризику – позапланово. Пацієнти із предіабетом повинні проходити щорічне обстеження. Людям із ВІЛ скринінг на ЦД і предіабет рекомендований перед початком / зміною антиретровірусної терапії та через 3-6 міс після цього. Жінки, в яких діагностовано гестаційний ЦД, повинні проходити довільне тестування щонайменше кожні 3 роки.

Шкали для оцінки ризику розвитку предіабету та ЦД 2 типу

Корисним для практичної роботи є застосування шкал, які допомагають ідентифікувати осіб із підвищеним ризиком розвитку предіабету та ЦД 2 типу. Ці тести можуть використовувати не тільки лікарі загальної практики, а й самі пацієнти.

Один із таких тестів був розроблений ADA ще в 1993 році. Його валідність була підтверджена за допомогою епідеміологічних даних Центрів з контролю та профілактики захворювань США (CDC), і саме ця шкала рекомендована сьогодні CDC. Щоб спростити тест і зробити його придатним у тому числі для самих пацієнтів, до нього було включено лише ті показники здоров'я, які люди знають про себе, наприклад вік, зріст і вага, але не рівень цукру в крові чи холестерину. Людина з високим показником тесту (≥ 5 балів) має значний ризик розвитку предіабету і потребує оцінки рівня глюкози в крові. Шкала ADA/CDC постійно вдосконалюється на основі результатів відповідних досліджень, її останнє оновлення відбулося у 2021 році (рис. 1).

Тест ризику предіабету

1. Скільки вам років?

2. Як ви вважаєте, чи діагностували у вас коли-небудь гестаційний діабет?

3. Чи є у вас мати, батько, сестра чи брат, хворі на цукровий діабет?

4. Чи є у вас мати, батько, сестра чи брат, хворі на цукровий діабет?

5. Чи діагностували у вас коли-небудь високим кров'яний тиск?

6. Чи фізично активні?

7. Яка ваша вагова категорія?

Загальний бал: []

Якщо ви набрали 5 балів або вище

1 бал: 55-64, 65-74, 75-84, 85-94, 95-104, 105-114, 115-124, 125-134, 135-144, 145-154, 155-164, 165-174, 175-184, 185-194, 195-204, 205-214, 215-224, 225-234, 235-244, 245-254, 255-264, 265-274, 275-284, 285-294, 295-304, 305-314, 315-324, 325-334, 335-344, 345-354, 355-364, 365-374, 375-384, 385-394, 395-404, 405-414, 415-424, 425-434, 435-444, 445-454, 455-464, 465-474, 475-484, 485-494, 495-504, 505-514, 515-524, 525-534, 535-544, 545-554, 555-564, 565-574, 575-584, 585-594, 595-604, 605-614, 615-624, 625-634, 635-644, 645-654, 655-664, 665-674, 675-684, 685-694, 695-704, 705-714, 715-724, 725-734, 735-744, 745-754, 755-764, 765-774, 775-784, 785-794, 795-804, 805-814, 815-824, 825-834, 835-844, 845-854, 855-864, 865-874, 875-884, 885-894, 895-904, 905-914, 915-924, 925-934, 935-944, 945-954, 955-964, 965-974, 975-984, 985-994, 995-1004, 1005-1014, 1015-1024, 1025-1034, 1035-1044, 1045-1054, 1055-1064, 1065-1074, 1075-1084, 1085-1094, 1095-1104, 1105-1114, 1115-1124, 1125-1134, 1135-1144, 1145-1154, 1155-1164, 1165-1174, 1175-1184, 1185-1194, 1195-1204, 1205-1214, 1215-1224, 1225-1234, 1235-1244, 1245-1254, 1255-1264, 1265-1274, 1275-1284, 1285-1294, 1295-1304, 1305-1314, 1315-1324, 1325-1334, 1335-1344, 1345-1354, 1355-1364, 1365-1374, 1375-1384, 1385-1394, 1395-1404, 1405-1414, 1415-1424, 1425-1434, 1435-1444, 1445-1454, 1455-1464, 1465-1474, 1475-1484, 1485-1494, 1495-1504, 1505-1514, 1515-1524, 1525-1534, 1535-1544, 1545-1554, 1555-1564, 1565-1574, 1575-1584, 1585-1594, 1595-1604, 1605-1614, 1615-1624, 1625-1634, 1635-1644, 1645-1654, 1655-1664, 1665-1674, 1675-1684, 1685-1694, 1695-1704, 1705-1714, 1715-1724, 1725-1734, 1735-1744, 1745-1754, 1755-1764, 1765-1774, 1775-1784, 1785-1794, 1795-1804, 1805-1814, 1815-1824, 1825-1834, 1835-1844, 1845-1854, 1855-1864, 1865-1874, 1875-1884, 1885-1894, 1895-1904, 1905-1914, 1915-1924, 1925-1934, 1935-1944, 1945-1954, 1955-1964, 1965-1974, 1975-1984, 1985-1994, 1995-2004, 2005-2014, 2015-2024, 2025-2034, 2035-2044, 2045-2054, 2055-2064, 2065-2074, 2075-2084, 2085-2094, 2095-2104, 2105-2114, 2115-2124, 2125-2134, 2135-2144, 2145-2154, 2155-2164, 2165-2174, 2175-2184, 2185-2194, 2195-2204, 2205-2214, 2215-2224, 2225-2234, 2235-2244, 2245-2254, 2255-2264, 2265-2274, 2275-2284, 2285-2294, 2295-2304, 2305-2314, 2315-2324, 2325-2334, 2335-2344, 2345-2354, 2355-2364, 2365-2374, 2375-2384, 2385-2394, 2395-2404, 2405-2414, 2415-2424, 2425-2434, 2435-2444, 2445-2454, 2455-2464, 2465-2474, 2475-2484, 2485-2494, 2495-2504, 2505-2514, 2515-2524, 2525-2534, 2535-2544, 2545-2554, 2555-2564, 2565-2574, 2575-2584, 2585-2594, 2595-2604, 2605-2614, 2615-2624, 2625-2634, 2635-2644, 2645-2654, 2655-2664, 2665-2674, 2675-2684, 2685-2694, 2695-2704, 2705-2714, 2715-2724, 2725-2734, 2735-2744, 2745-2754, 2755-2764, 2765-2774, 2775-2784, 2785-2794, 2795-2804, 2805-2814, 2815-2824, 2825-2834, 2835-2844, 2845-2854, 2855-2864, 2865-2874, 2875-2884, 2885-2894, 2895-2904, 2905-2914, 2915-2924, 2925-2934, 2935-2944, 2945-2954, 2955-2964, 2965-2974, 2975-2984, 2985-2994, 2995-3004, 3005-3014, 3015-3024, 3025-3034, 3035-3044, 3045-3054, 3055-3064, 3065-3074, 3075-3084, 3085-3094, 3095-3104, 3105-3114, 3115-3124, 3125-3134, 3135-3144, 3145-3154, 3155-3164, 3165-3174, 3175-3184, 3185-3194, 3195-3204, 3205-3214, 3215-3224, 3225-3234, 3235-3244, 3245-3254, 3255-3264, 3265-3274, 3275-3284, 3285-3294, 3295-3304, 3305-3314, 3315-3324, 3325-3334, 3335-3344, 3345-3354, 3355-3364, 3365-3374, 3375-3384, 3385-3394, 3395-3404, 3405-3414, 3415-3424, 3425-3434, 3435-3444, 3445-3454, 3455-3464, 3465-3474, 3475-3484, 3485-3494, 3495-3504, 3505-3514, 3515-3524, 3525-3534, 3535-3544, 3545-3554, 3555-3564, 3565-3574, 3575-3584, 3585-3594, 3595-3604, 3605-3614, 3615-3624, 3625-3634, 3635-3644, 3645-3654, 3655-3664, 3665-3674, 3675-3684, 3685-3694, 3695-3704, 3705-3714, 3715-3724, 3725-3734, 3735-3744, 3745-3754, 3755-3764, 3765-3774, 3775-3784, 3785-3794, 3795-3804, 3805-3814, 3815-3824, 3825-3834, 3835-3844, 3845-3854, 3855-3864, 3865-3874, 3875-3884, 3885-3894, 3895-3904, 3905-3914, 3915-3924, 3925-3934, 3935-3944, 3945-3954, 3955-3964, 3965-3974, 3975-3984, 3985-3994, 3995-4004, 4005-4014, 4015-4024, 4025-4034, 4035-4044, 4045-4054, 4055-4064, 4065-4074, 4075-4084, 4085-4094, 4095-4104, 4105-4114, 4115-4124, 4125-4134, 4135-4144, 4145-4154, 4155-4164, 4165-4174, 4175-4184, 4185-4194, 4195-4204, 4205-4214, 4215-4224, 4225-4234, 4235-4244, 4245-4254, 4255-4264, 4265-4274, 4275-4284, 4285-4294, 4295-4304, 4305-4314, 4315-4324, 4325-4334, 4335-4344, 4345-4354, 4355-4364, 4365-4374, 4375-4384, 4385-4394, 4395-4404, 4405-4414, 4415-4424, 4425-4434, 4435-4444, 4445-4454, 4455-4464, 4465-4474, 4475-4484, 4485-4494, 4495-4504, 4505-4514, 4515-4524, 4525-4534, 4535-4544, 4545-4554, 4555-4564, 4565-4574, 4575-4584, 4585-4594, 4595-4604, 4605-4614, 4615-4624, 4625-4634, 4635-4644, 4645-4654, 4655-4664, 4665-4674, 4675-4684, 4685-4694, 4695-4704, 4705-4714, 4715-4724, 4725-4734, 4735-4744, 4745-4754, 4755-4764, 4765-4774, 4775-4784, 4785-4794, 4795-4804, 4805-4814, 4815-4824, 4825-4834, 4835-4844, 4845-4854, 4855-4864, 4865-4874, 4875-4884, 4885-4894, 4895-4904, 4905-4914, 4915-4924, 4925-4934, 4935-4944, 4945-4954, 4955-4964, 4965-4974, 4975-4984, 4985-4994, 4995-5004, 5005-5014, 5015-5024, 5025-5034, 5035-5044, 5045-5054, 5055-5064, 5065-5074, 5075-5084, 5085-5094, 5095-5104, 5105-5114, 5115-5124, 5125-5134, 5135-5144, 5145-5154, 5155-5164, 5165-5174, 5175-5184, 5185-5194, 5195-5204, 5205-5214, 5215-5224, 5225-5234, 5235-5244, 5245-5254, 5255-5264, 5265-5274, 5275-5284, 5285-5294, 5295-5304, 5305-5314, 5315-5324, 5325-5334, 5335-5344, 5345-5354, 5355-5364, 5365-5374, 5375-5384, 5385-5394, 5395-5404, 5405-5414, 5415-5424, 5425-5434, 5435-5444, 5445-5454, 5455-5464, 5465-5474, 5475-5484, 5485-5494, 5495-5504, 5505-5514, 5515-5524, 5525-5534, 5535-5544, 5545-5554, 5555-5564, 5565-5574, 5575-5584, 5585-5594, 5595-5604, 5605-5614, 5615-5624, 5625-5634, 5635-5644, 5645-5654, 5655-5664, 5665-5674, 5675-5684, 5685-5694, 5695-5704, 5705-5714, 5715-5724, 5725-5734, 5735-5744, 5745-5754, 5755-5764, 5765-5774, 5775-5784, 5785-5794, 5795-5804, 5805-5814, 5815-5824, 5825-5834, 5835-5844, 5845-5854, 5855-5864, 5865-5874, 5875-5884, 5885-5894, 5895-5904, 5905-5914, 5915-5924, 5925-5934, 5935-5944, 5945-5954, 5955-5964, 5965-5974, 5975-5984, 5985-5994, 5995-6004, 6005-6014, 6015-6024, 6025-6034, 6035-6044, 6045-6054, 6055-6064, 6065-6074, 6075-6084, 6085-6094, 6095-6104, 6105-6114, 6115-6124, 6125-6134, 6135-6144, 6145-6154, 6155-6164, 6165-6174, 6175-6184, 6185-6194, 6195-6204, 6205-6214, 6215-6224, 6225-6234, 6235-6244, 6245-6254, 6255-6264, 6265-6274, 6275-6284, 6285-6294, 6295-6304, 6305-6314, 6315-6324, 6325-6334, 6335-6344, 6345-6354, 6355-6364, 6365-6374, 6375-6384, 6385-6394, 6395-6404, 6405-6414, 6415-6424, 6425-6434, 6435-6444, 6445-6454, 6455-6464, 6465-6474, 6475-6484, 6485-6494, 6495-6504, 6505-6514, 6515-6524, 6525-6534, 6535-6544, 6545-6554, 6555-6564, 6565-6574, 6575-6584, 6585-6594, 6595-6604, 6605-6614, 6615-6624, 6625-6634, 6635-6644, 6645-6654, 6655-6664, 6665-6674, 6675-6684, 6685-6694, 6695-6704, 6705-6714, 6715-6724, 6725-6734, 6735-6744, 6745-6754, 6755-6764, 6765-6774, 6775-6784, 6785-6794, 6795-6804, 6805-6814, 6815-6824, 6825-6834, 6835-6844, 6845-6854, 6855-6864, 6865-6874, 6875-6884, 6885-6894, 6895-6904, 6905-6914, 6915-6924, 6925-6934, 6935-6944, 6945-6954, 6955-6964, 6965-6974, 6975-6984, 6985-6994, 6995-7004, 7005-7014, 7015-7024, 7025-7034, 7035-7044, 7045-7054, 7055-7064, 7065-7074, 7075-7084, 7085-7094, 7095-7104, 7105-7114, 7115-7124, 7125-7134, 7135-7144, 7145-7154, 7155-7164, 7165-7174, 7175-7184, 7185-7194, 7195-7204, 7205-7214, 7215-7224, 7225-7234, 7235-7244, 7245-7254, 7255-7264, 7265-7274, 7275-7284, 7285-7294, 7295-7304, 7305-7314, 7315-7324, 7325-7334, 7335-7344, 7345-7354, 7355-7364, 7365-7374, 7375-7384, 7385-7394, 7395-7404, 7405-7414, 7415-7424, 7425-7434, 7435-7444, 7445-7454, 7455-7464, 7465-7474, 7475-7484, 7485-7494, 7495-7504, 7505-7514, 7515-7524, 7525-7534, 7535-7544, 7545-7554, 7555-7564, 7565-7574, 7575-7584, 7585-7594, 7595-7604, 7605-7614, 7615-7624, 7625-7634, 7635-7644, 7645-7654, 7655-7664, 7665-7674, 7675-7684, 7685-7694, 7695-7704, 7705-7714, 7715-7724, 7725-7734, 7735-7744, 7745-7754, 7755-7764, 7765-7774, 7775-7784, 7785-7794, 7795-7804, 7805-7814, 7815-7824, 7825-7834, 7835-7844, 7845-7854, 7855-7864, 7865-7874, 7875-7884, 7885-7894, 7895-7904, 7905-7914, 7915-7924, 7925-7934, 7935-7944, 7945-7954, 7955-7964, 7965-7974, 7975-7984, 7985-7994, 7995-8004, 8005-8014, 8015-8024, 8025-8034, 8035-8044, 8045-8054, 8055-8064, 8065-8074, 8075-8084, 8085-8094, 8095-8104, 8105-8114, 8115-8124, 8125-8134, 8135-8144, 8145-8154, 8155-8164, 8165-8174, 8175-8184, 8185-8194, 8195-8204, 8205-8214, 8215-8224, 8225-8234, 8235-8244, 8245-8254, 8255-8264, 8265-8274, 8275-8284, 8285-8294, 8295-8304, 8305-8314, 8315-8324, 8325-8334, 8335-8344, 8345-8354, 8355-8364, 8365-8374, 8375-8384, 8385-8394, 8395-8404, 8405-8414, 8415-8424, 8425-8434, 8435-8444, 8445-8454, 8455-8464, 8465-8474, 8475-8484, 8485-8494, 8495-8504, 8505-8514, 8515-8524, 8525-8534, 8535-8544, 8545-8554, 8555-8564, 8565-8574, 8575-8584, 8585-8594, 8595-8604, 8605-8614, 8615-8624, 8625-8634, 8635-8644, 8645-8654, 8655-8664, 8665-8674, 8675-8684, 8685-8694, 8695-8704, 8705-8714, 8715-8724, 8725-8734, 8735-8744, 8745-8754,

Скринінг і ведення предіабету: роль лікарів первинної ланки та оновлення стандартів ADA 2022

Продовження. Початок на стор. 65.

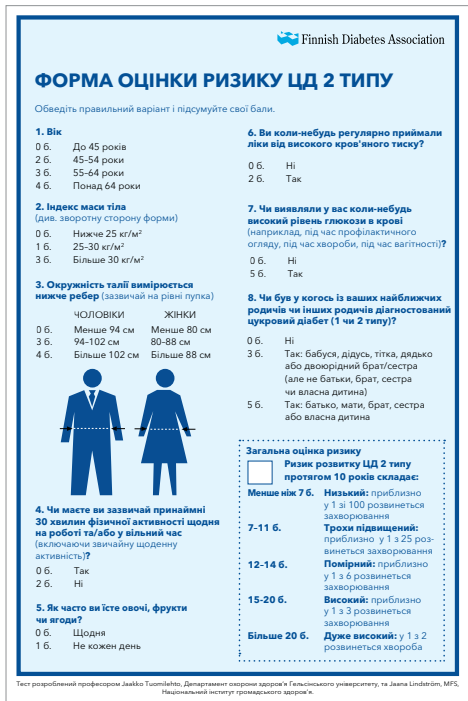

Рис. 2. Шкала оцінки ризику ЦД 2 типу FINDRISC

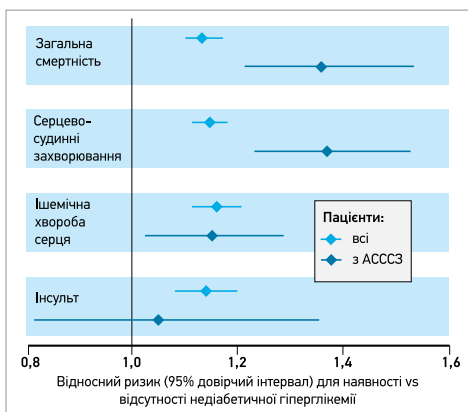

Рис. 3. Ризики несприятливих клінічних наслідків, пов'язаних із недіабетичною гіперглікемією, залежно від наявності чи відсутності атеросклеротичного серцево-судинного захворювання (АССЗ) згідно з результатами метааналізу 129 досліджень за участю загальною >10 млн учасників (Cai X. et al., 2020)

у нашій країні відсутні програми щодо сприяння зміні способу життя таких пацієнтів. Водночас лікарі загальної практики та вузькі спеціалісти не мають достатньо часу для проведення терапевтичної освіти і психологічної підтримки таких пацієнтів, тому багато осіб із предіабетом потребують також медикаментозного лікування, що дозволяє покращити прогноз.

Експерти ADA радять розглянути терапію метформіном для профілактики ЦД 2 типу в дорослих із предіабетом, особливо віком 25-59 років з індексом маси тіла (ІМТ) ≥ 35 кг/м², вищим рівнем глюкози в плазмі натще (наприклад, ≥ 110 мг/дл) або HbA_{1c} (наприклад, $\geq 6,0\%$), у жінок із гестаційним ЦД в анамнезі.

В настанові ADA згадуються й деякі інші потенційно ефективні лікарські засоби для профілактики ЦД 2 типу (інгібітори α -глюкозидази, ліраглутид, тіазолідиніони, орлістат, фентермін/

топірамат тощо), але чітко наголошено, що саме метформін має найсильнішу доказову базу і продемонстрував довготривалу безпеку як фармакологічна профілактика ЦД.

Ефективність метформіну як методу профілактики ЦД 2 типу була продемонстрована багато років тому в дослідженні DPP (Diabetes Prevention Program, 1996-2002). У цій програмі взяли участь >3 тис. осіб із високим ризиком розвитку ЦД 2 типу. Пацієнтів рандомізували на три групи: плацебо, метформіну (850 мг 2 р/добу) чи програми модифікації способу життя, спрямованої на зменшення маси тіла на 7% (програма передбачала 150 хв помірного фізичного навантаження на тиждень). У загальній когорті метформін дещо поступався за ефективністю модифікації способу життя, але був ефективнішим за плацебо. Так, зміна способу життя та метформін знизили ризик розвитку ЦД 2 типу на 58 і 31% відповідно. Водночас в окремих групах препарат був таким самим ефективним, як і модифікація способу життя (в учасників з $IMT \geq 35$ кг/м², віком 25-44 роки, в жінок із гестаційним ЦД в анамнезі).

Після завершення дослідження DPP 88% учасників було залучено до довготривалого спостережної програми DPPOS. Результати DPPOS підтвердили ефективність модифікації способу життя та терапії метформіном для запобігання або затримки розвитку ЦД 2 типу. Крім того, із часом різниця між групами модифікації способу життя та метформіну суттєво зменшилася. Так, через 10 років зниження ризику розвитку ЦД 2 типу в групах зміни способу життя та метформіну склало 18 і 34%, через 15 років – 18 і 27%, через 22 роки – 18 і 25% відповідно. Найбільшу користь від метформіну отримали учасники з вищим вихідним рівнем глюкози натще (≥ 110 мг/дл vs 95-109 мг/дл), вищим HbA_{1c} (6,0-6,4 vs <6,0%), жінки з гестаційним ЦД в анамнезі. Крім того, на тлі прийому метформіну спостерігалось значиме зниження рівня глікемії

натще та потреби в додатковому використанні цукрознижувальних препаратів.

В індійській програмі профілактики діабету (IDPP-1) метформін і заходи щодо зміни способу життя схожою мірою знижували ризик розвитку ЦД 2 типу через 30 міс. Утім, слід зазначити, що втручання в спосіб життя в IDPP-1 було менш інтенсивним, ніж у DPP.

Наприкінці минулого року на науковій сесії Американської кардіологічної асоціації (АНА) були представлені результати ще одного цікавого дослідження, присвяченого оцінці ефективності метформіну як методу профілактики серцево-судинних захворювань в осіб із предіабетом. J.E. Murillo та співавт. (2021) установили, що в пацієнтів із предіабетом та з $IMT \geq 35$ кг/м² спостерігалася нижча частота серцево-судинних захворювань у разі застосування метформіну порівняно із хворими, в яких IMT був <35 (21,2 vs 28%; $p < 0,001$). Автори дійшли висновку, що пацієнти з морбідним ожирінням і предіабетом отримують суттєву користь від призначення метформіну.

Численні фармакоеконімічні аналізи довели, що застосування метформіну – економічно ефективний метод профілактики ЦД 2 типу (Hostalek U., Campbell I., 2021).

Перед призначенням метформіну пацієнтам із предіабетом слід переконатись у відсутності протипоказань до його прийому (тяжка ниркова, печінкова, серцева, дихальна недостатність, алкогольна залежність тощо).

З метою покращення гастроінтестинальної переносимості дозу метформіну підвищують поступово.

Алгоритм застосування метформіну при предіабеті:

- > 1-й тиждень – 500 мг 1 р/добу під час або після їди;
- > 2-й тиждень – 500 мг 2 р/добу під час або після їди;
- > 3-й тиждень і далі – 1000-1500-2000 мг/добу залежно від маси тіла та показників глікемії, дозу розподіляють на 2-3 прийоми, під час або після їди.

У ході терапії метформіном доцільно контролювати рівень глюкози плазми крові натще 1 раз на 3 міс, проводити пероральний глюкозотолерантний тест 1 раз на 6 міс на фоні відміни метформіну або визначати рівень HbA_{1c} без відміни препарату. Серед генериків метформіну, представлених на українському ринку, на особливу увагу заслуговують препарати **Метафора®** та **Метафора®-SR** виробництва АТ «Київський вітамінний завод». Біоеквівалентність цих генериків та оригінального препарату метформіну була доведена результатами наукового дослідження, проведеного на базі ДП «Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України».

Висока якість і прийнятна ціна препарату Метафора® забезпечують йому належне місце в призначеннях українських лікарів. Варто також зазначити, що препарат Метафора® включено в державну програму «Доступні ліки» і в реєстр реімбурсації, при цьому всі його дозування (500, 850 та 1000 мг) відшкодовуються державою.

Підготувала **Наталія Александрук**